

Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20)

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) har granskat utredningens förslag och bedömningar med utgångspunkt i hur de bedöms påverka rättssäkerheten och effektiviteten inom socialförsäkringsområdet. ISF kan varken tillstyrka eller avstyrka förslagen och bedömningarna eftersom vi utifrån underlaget i betänkandet inte kan överblicka konsekvenserna för socialförsäkringen.

ISF är positiva till utredningens utgångspunkt att minska felaktiga utbetalningar och angrepp på välfärdssystemen, eftersom det är viktigt för att upprätthålla legitimiteten och förtroendet för systemen.

ISF konstaterar att även om utredningen rör kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet berörs socialförsäkringen. Som utredningen konstaterar innebär en kommunal anslutning att 310 nya aktörer ansluts till en verksamhet som i dag har fem anslutna statliga myndigheter. Utredningen bedömer att det saknats tillräckligt säkra uppgifter för att kunna bedöma omfattningen av felaktiga kommunala utbetalningar. Samtidigt uppskattar utredningen att en kommunal anslutning kan öka underrättelserna till de statliga myndigheterna men att myndigheterna bör kunna hantera en sådan ökning inom den löpande verksamheten.

ISF menar att anslutningen kan komma att leda till ett omfattande merarbete för Utbetalningsmyndigheten, som i sin tur kan leda till både fler och färre underrättelser till de statliga myndigheterna. ISF vill understryka att det å ena sidan kan finnas en risk att de statliga myndigheterna får svårigheter att hantera ett kraftigt ökat inflöde av underrättelser utan att låta kontroller som initieras av andra impulser stå tillbaka. Samtidigt ser vi å andra sidan också en risk för att den kommunala anslutningen kan leda till att Utbetalningsmyndigheten behöver fokusera på den kommunala sektorn, vilket i sin tur skulle kunna leda till en utträngning av fokus på felaktiga utbetalningar från de statliga myndigheterna. De statliga myndigheterna skulle därmed i stället få färre eller mindre genomarbetade underrättelser än planerat. ISF bedömer därför att det i betänkandet

saknas tillräckligt underlag för att kunna ta ställning till konsekvenserna för socialförsäkringen. Till grund för denna bedömning ligger också osäkerheten i vilken typ av utbetalningar och vilken typ av uppgifter som Utbetalningsmyndigheten skulle få tillgång till vid en kommunal anslutning, och när en sådan anslutning skulle bli aktuell i större skala.

Detta yttrande har beslutats av den vikarierande generaldirektören Dan Ljungberg. Utredaren Ottilia Bergsten har varit föredragande. Vid den slutliga handläggningen har chefsjuristen Madelene Bougas Lööf och enhetscheferna Elin Sundberg, Sofie Cedstrand och Måns Nerman deltagit.

Dan Ljungberg

Ottilia Bergsten